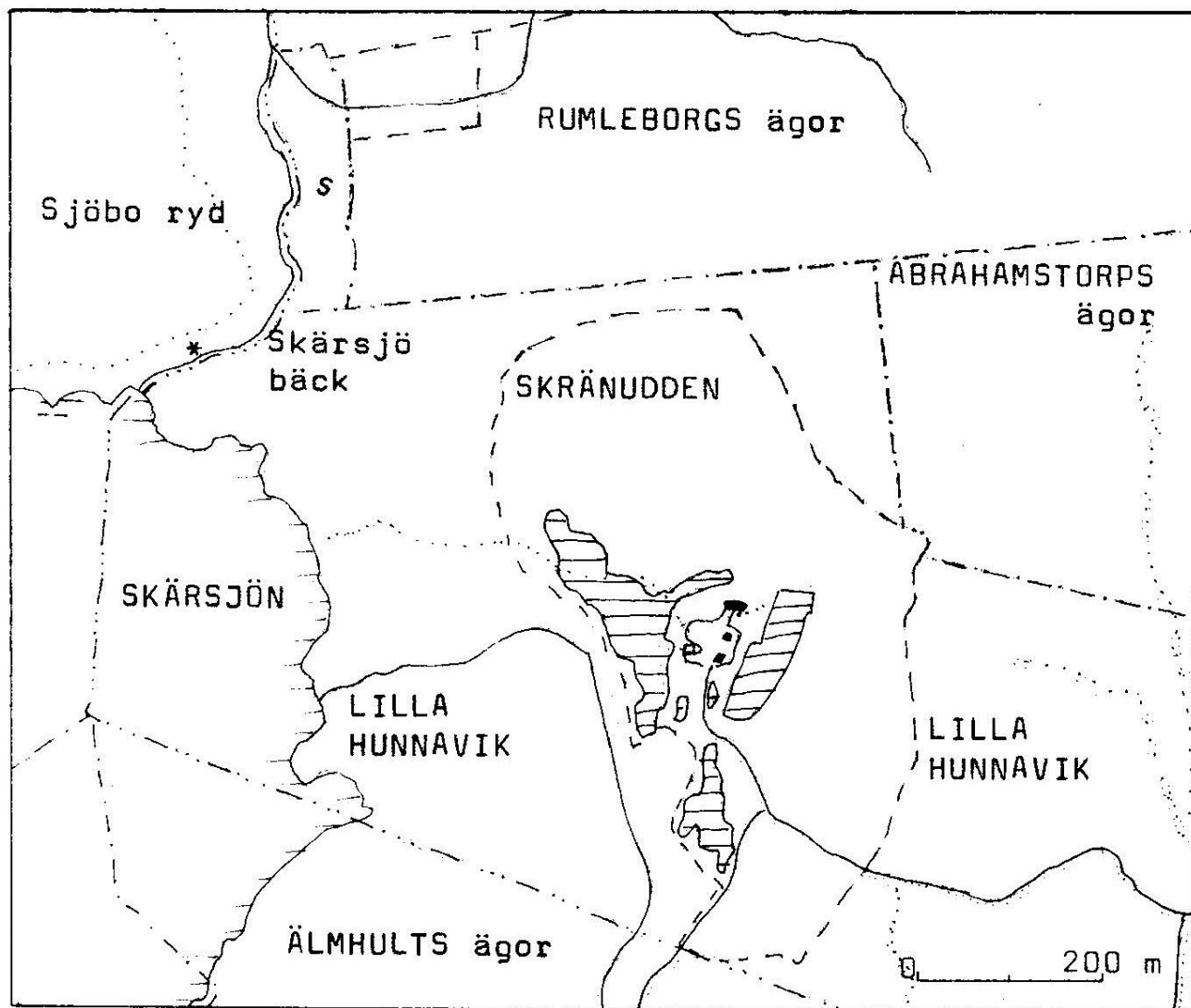

SKRÄNUDDEN Ryttartorp under Hunnavik, FoF

SKRÄNUDDEN

Ryttartorp

Lilla Hunnavik

SKRÄNUDDEN (enligt skiss på föregående sida) uppfördes som ryttartorp vid indelningsverkets början 1686. Vid tinget 21/6 1686 befalldes Brunnstorps rote att ställa caution (borgens) för sig att inom 14 dagar förfärdiga boden till knektetorpet, vilket Per Svensson i Vrigstad gick i borgen för. Rusthållet omfattade Brunnstorp, Lilla Hunnavik och Abrahamstorp. Ryttartorpet kallas Brunnstorps ryttartorp, trots att det ligger på Lilla Hunnavik. Det var rusthållet nr 3 vid Livkompaniet av Smålands Grenadjärbataljon. Torpet fick sina gränser fastställda vid skiftet 1842, förmodligen som gärdesgårdarna vid den tiden var byggda.

Torparen på Skränudden skulle valla korna åt Nydala herrgård under den tid, som herrgården ägde Rumleborg och hade sina kor där. Som ersättning fick torparen ett bete utmed Skärsjöbäcken på Rumleborgs ägor. När sedan brukspatron på Ohs köpte Hunnavik, räknade han det betet som tillhörigt Hunnavik. Men eftersom det inte var formellt köpt från Rumleborg, kunde lantmätaren inte föra det till Lilla Hunnavik, utan kartlade det som en samfällighet inom Rumleborgs rågång. Och förhållandena har fortfarande inte rättats till.

Sydväst om stugan på Skränudden stod några stora enbuskar, som man använt som värkträd. Den som tog ner sådana träd, skulle drabbas av all den värk, som var islagen i träden. "Erik började hugga på de där enbuskarna, men det förbjöd Augusta, för hon visste, att där var iborrat sjukdomar", berättas från den siste brukarens tid. Det är väl troligt, att Augusta Hjort, som mest hela sitt liv bott på Skränudden hade en viss pietetskänsla för de gamla enbuskarna. Nu är emellertid enbuskarna nedhuggna.

900 m söder om Skränudden, utmed vägen till Älmhult stod en stor tall, där dragonen Jonas Brunberg i sin sjukdom hade hängt sig. Ingen hade velat röra den tallen tidigare, men Manfred på Skränudden högg ner den på 1930-talet. Gustav körde den till sågen, men tallen hade då växt sig så stor, att inte sågklingan räckte genom stocken.

Från 1847 till 1900 var torpet brandförsäkrat för 800 kr

ÅBOR på Skränudden

- 1691 omnämnes ryttaren Jöns
- 1711 den 25 februari avled ryttaren Erik Lilja
Vid tinget 20/2 1711 hade ryttarhustrun Ingrid
Gudmundsdotter stämt korpralen Anders Modin på
Store Sten för att hon mistat femtingsryttarens
lön 3 D Smt
- 1711-1717 ryttaren Olof Persson Stocksberg antogs 1711.
Han var född i Voxtorps sn 1689 och gifte sig
18/8 1714 med Anna Jonsdotter Lind från Fryele
- 1717 antogs ryttaren Sven Brunberg, född 1695
Vid tinget 5/6 1724 tilltalade frälsefogden Jo-
nas Dahl i Dala ryttaren Sven Brunberg för
bördstagning vid Lilla Hunnavik och för förment
åverkan på frälsehemmanet Borgens ägor under
nyttjandet av ett ängeskärr samt för fällehygge.
Daniel Lillienberg, som innehar kronorusthållet
Brunnstorp, påstår genom bruksbokhållaren Johan
Westberg, att tvisteparten tillkommer Brunns-
torp
Vid tinget 25/10 1731 beviljades bördsbrev för
avlidne ryttaren Sven Bengtssons och Ingrid
Gudmundsdotters son, Gudmund Svensson, som gått
till Jönköping att lära karduanmakareämbetet.
Änkan bor i Björkefall
- 1741 ryttaren Jonas Brunberg, född 1717, antogs 20/3
1741. 1747 var han i tjänst utkommenderad

Ryttaren Per Brunberg, född 1719 och död 1794 på Lilla
Dahlgrens under Moboda. Gift första gången med
Elsa, född 1734 och död 1785 på Skränudden
Karl, född 1769 gift omkring 1790
Per Brunberg gift andra gången med
änkan Karin Nilsson, född 1748 i Värnamo sn och död
17/6 1812 på Lilla Dahlgrens
Bengt född 1788 på Lilla Dahlgrens
Anna Stina 19/2 1792 "

Per Brunberg omnämns på Skränudden 1770. Flyttade 1785
till Lilla Dahlgrens som han uppbyggde, när han fått av-
sked

Karin var tidigare gift med Bengt Persson i Råhult i
Fryele sn, hos vilken hon tjänte. Hon blev änka efter
ett års förlopp och gifte om sig med Per Brunberg

Dragonen Jonas Brunberg, född i januari 1755 i Hjälmseryds sn och död 29/10 1825 på Västerskog. Gift 1780
 Ingrid Petersdotter Ekelund, född i juni 1755 på Byhults ST och död 26/3 1828 på Västerskog
 Ingrid, född 1784 på Skränudden. Död ung
 Stina 1786 "
 Sven 24/11 1791 "
 Katarina maj 1794

Jonas Brunberg var skriven 1783 på Skränudden. Det kan hänga samman med att förre ryttaren var skriven där ytterligare något år efter det han fått avsked och medan han byggde upp Lilla Dalgrens.

Jonas Brunberg flyttade 1808 till Västerskog.

Efter hemkomsten från fångenskapen i Frankrike började han vurma (ungefär det samma som "grubbla") och i det tillståndet var han på väg att bli självmördare, skärade sig i halsen med en rakkniv men blev dock sauverad (räddad). Sjukdomen fortsatte och han slutade sitt liv genom att hänga sig.

Hustrun Ingrid började tidigt tjäna, och det på olika ställen. Gift för 40 år sedan (omkring 1788) med dragonen Jonas Brunberg, som förolyckades för 2 1/2 år sedan. Ägde 5 barn, varav trenne leva 1828. Blev sjuk vid Allhelgona-tiden och sängliggande sedan jultiden.

Dottern Katarina gift 22/6 1817 med torparen Johannes Danielsson från Lundboholm i Voxtorps sn

Dottern Stina gift 18/11 1809 med dragonen Lars Brun på Skränudden

Sonen Sven flyttade 1810 till Gällaryds sn

Anders född 1755
 Greta 1756
 Peter 1786

Inhyses Ingefred, född 1756

Ovannämnda fyra personer är skrivna på Skränudden utan att det anges varifrån de kommit eller vart de flyttat

Dragonen Lars Brun, född 7/6 1780 i Stenhyllan i Gällaryds sn och död 27/11 1833 på Skränudden.
 Gift 19/11 1809 med

Stina Jonasdatter Brunberg, född 1786 på Skränudden och död därstädes 13/7 1812

Kajsa Lisa, född 19/1 1810 på Skränudden

Lars Brun gift andra gången 1813 med

Katarina Jonasdatter, född 26/12 1787 på Högsmålen i Värnamo sn och död 2/5 1865 på fattigstugan

Johanna	född 18/10	1815	på Skränudden
Johanna	5/6	1817	"
Peter Johan	8/10	1920	"
Brita Maja	17/3	1822	"
Peter Johan	25/6	1826	"
Inga Stina	10/8	1829	"

Lars Brun kom 1808 från Fryele sn. Födelsetiden överensstämmer inte med Gällaryds kyrkobok. Troligare var han född 11/9 1781 på Skaverås ST.

Från 1832 skriven på socknen.

Hustrun Stina var född vid Olsmäso-tiden. Låg sjuk i frossa sju veckors tid, frisknade sedan för några dagar men nedsattes ånyo av värk och svullnad, i vilket tillstånd hon ånyo uttärdes under 6 veckor. Förlöstes med ett dött foster i och med detsamma hon dog.

Lars och Katarina blev utfattiga och hade fattigvård 1834-38 med 2 Rd.

Katarina bodde som änka på Brunnstorps ägor och de senaste 22 åren på fattigstugan. Haft god hälsa utom senaste året.

Äldsta dottern Johanna avled 29/8 1816 i kikhosta. Var trevlig (pigg och kry) utom de sista 14 dagarna, då hon kämpade med döden.

Äldste sonen Peter Johan avled 20/5 1821

Johannes Hwal, född 24/9 1760 i Steningaryd

Jonas,	född 8/4	1793	på Håkantorp RT i Hjälmseryd
Sara Lisa	9/10	1797	"

Johannes Hwal var avskedad ryttare och nybliven änkekman. Han kom 1813 från Moboda RT Morydet och flyttade 1814 till Lilla Ringås. Han bodde inhyses ett år på Skränudden.

Sonen flyttade 1815 till Danielsson i Stora Hunnavik
Dottern flyttade 1816 till Bocklarebo

Magnus Petersson, född 25/2 1794 på Rosendal

Gift 27/10 1821 med

Stina Lisa Johansdotter, född omkring 1800

Anders	född 24/12	1821	i Åkers sn
Maja	2/1	1824	i Fryele sn
Stina Kajsa	4/1	1826	"
Kristina Fredriks	16/9	1828	i Åkers sn
Peter Johan	18/9	1832	på Skränudden
Brita Ulrika	29/12	1833	"
Peter Johan	17/6	1837	i Nydala sn

Vid giftermålet var Magnus dräng i Gunnarshyltan och Stina piga i Sköldsbo. De var kort tid skrivna på Skrånudden men flyttade 1822 till Fryele sn. De återkom 1831 från Åkers sn till Hunnavik och flyttade 1831 till Skrånudden men skrevs 1835 "på socknen". De bodde 1840 på backstugan Dungen

Stina Lisas födelsetid växlar i olika längder: 3/12 1797 i Vrigstads sn, 5/5 1801 i Vrigstads sn, 25/5 1801 i Åkers sn, 4/12 1799 i Vrigstads sn
Äldste sonen Peter Johan avled 5/2 1833

Johannes Persson Brun, född 29/1 1806 i Ekeberg i Gällaryds sn. Gift 26/12 1836 med

Lisa Stina Gustavsdotter, född 16/4 1817 på Älgabäck
Karl Johan, född 23/7 1838 på Skrånudden
Anders 22/1 1841 "
Anna Kristina 23/2 1845 "
Klas August 24/1 1844 "
Klas August 11/8 1848 "

1835 från Brunnstorp. 1849 till Ekhult i Hjälmseryds sn
Sonen Karl Johan blev soldat med namnet Blom och köpte sedan en gård i Ekhult

Äldste sonen Klas August avled 29/1 1844

Sonen Klas August blev soldat med namnet Sand och tjänstgjorde i Hjälmseryds sn

Peter Johan Jonsson, född 2/12 1815 i Lilla Hunnavik
Gift 26/12 1849 med

Sara Lena Magnusdotter Elg, född 5/4 1832 i Dala
Johannes Daniel, född 11/9 1850 på Skrånudden

1849 från Brunnstorp. 1850 till Lilla Hunnavik och 1856 till Dala, där de köpte 1/4 mantal. Sara Lenas fader var nämndemannen Magnus Elg i Dala

Anders Olofsson, född 12/9 1809 i Rydaholms sn
Gift 8/3 1835 med

Lena Katarina Johannesdotter, född 25/4 1817 på Fällan
Ingrid Lisa född 4/3 1838 på Sjöbol, Svenamo
Karl August 2/12 1843 "
Johannes Gustav 31/10 1847 "
Johanna Kristina 21/1 1851 på Skrånudden
Johan 2/7 1854 "
Matilda Maria 22/9 1857 "
Ida Kristina 12/3 1861 "

1850 från Sjöbol under Svenamo i Gällaryds sn. 1863 till Stora Moen under Hunnavik. Anders bodde vid giftermålet på Sjöbol.

Dottern Ingrid flyttade 1859 till Brunnstorp
Dottern Johanna avled 20/9 1857

Johan Jonasson, född 9/5 1825 i Moheda sn
Inga Andersdotter, född 4/3 1838 på Sjöbol
Karl August, född 11/7 1859 i Fryele sn

Johan och Inga bodde 2 år inhyses hos Ingas föräldrar.
De kom 1860 från Brunnstorp och flyttade 1862 till Lilla Hunnaviks backstuga

Grenadjären Sven Johannesson Asp, född 4/7 1842 i Fryele
Antagen 20/12 1862 men bodde inte på Skränudden

Anders Johannesson, född 4/2 1838 i Fryele sn
Gift 19/6 1869 med
Inga Maria Johannesdotter, född 26/10 1844 i Fryele sn
Matilda Elisa, född 15/11 1869 på Skränudden
Josef August 27/3 1872 "
Karl Viktor (Land) 24/4 1874 "

Anders kom 1864 från Fryele, Inga 1869 från Brunnstorp.
1875 till Gällaryds sn. 1887 till Hunnavik
Dottern avled 18/11 1869
Äldste sonen avled 24/4 1872

Peter Johan Andersson, född 22/2 1821 i Fryele sn
Johanna Andersdotter, född 29/9 i Värnamo sn och död
4/11 1882 på Skränudden
Anders Gustav Johansson, född 16/2 1857
Anna Katarina, född 22/10 1865 i Gällaryds sn
Frans Johan 22/9 1868 "
Karl Emil 25/5 1872 "

1875 från Gällaryds sn.
Hustrun led av magsår. Hon var en from kvinna
Äldste sonen flyttade 1880 till Amerika
Dottern avled 20/1 1876
Peter Johan och de två yngsta sönerna flyttade 1886 till Västerskog

Johannes Fridolf Norrby, född 23/12 1862 i Gällaryds sn
1882 från Nydala herrgård, där han tjänt dräng.
1887 till Stenbäcken

Karl August Andersson, född 2/12 1843 i Gällaryds sn och död 18/11 1900 på Skränudden. Gift 30/12 1871 med Kristina Andersdotter, född 5/8 1842 på Gunnarshyltan och död 24/6 1922 på ålderdomshemmet

1887 från Björkelund under Dala. 1900 till Haborarp och 1917 till ålderdomshemmet

Frans Johan Hjort, född 18/9 1851 på Söndra ST Streten i Hjälmseryds sn och död 22/5 1922 på Skränudden
Gift 10/8 1883 med

Karolina Kristina Johannesdotter, född 14/9 1855 i Hjälmseryds sn och död 2/6 1904 på Skränudden

Karl Viktor född 30/9 1879 i Ohs i Gällaryd

Emma Augusta Mariana 23/12 1883 i Söndra

Sara Kristina 25/10 1887 "

Anny Adina Viktoria 6/1 1892 "

Frans gift andra gången 24/11 1906 med

Emma Kristina Gård, född 2/11 1856 på Gåeryds ST och död 3/6 1911 på Skränudden

Emma gift första gången 23/10 1874 med Karl Johan Danielsson från Gällaryds sn, som avled 30/1 1901.

Emmy Maria, född 3/6 1895 i Värnamo

Hjort bodde på en backstuga under Söndra. Han gick och högg i skogen på Hunnaviks mo. Då blev Skränudden tomt och Hjort flyttade dit. Han arbetade med skogsarbete och flottning.

Äldste sonen flyttade 1910 till Fryele sn

Dottern Augusta flyttade 1906 till Värnamo men återkom gift till Skränudden

Dottern Kristina flyttade 1907 till Barkeryds sn

Dottern Anny flyttade 1920 till Bromma

Dottern Kristina återkom och gifte sig 5/12 1914 med

August Johannesson, född 1/3 1881 i Brunnstorp. De

flyttade 1916 till Gällaryds sn. Deras son Edvin Hjalmar Lennart föddes 16/1 1915

Karl Manfred Johanson, född 10/9 1887 i Fryele sn och död 20/2 1973 på Skränudden. Gift 27/6 1914 med

Emma Augusta Mariana Hjort, född 23/12 1883 i Söndra och död 4/3 1965 på Skränudden

Märta Linnea Kristina, född 7/12 1912 i Gällaryd

Ernst Erik Johan 8/6 1914 i Värnamo

Karl Gustav Gunnar 16/1 1917 "

Nils Sten David 11/12 1919 i Gällaryd

Bror Allan Teodor 13/5 1921 på Skränudd.

Axel Alvar Sixten 11/12 1924 "

Manfred och Augusta kom 1919 från Värnamo
De bodde kvar på Skränudden till sin död. Därefter utla-
des torpet. Domänverket äger marken, och husen är för-
sålda till sommarstuga.
Sonen Nils Sten David avled 5/12 1928